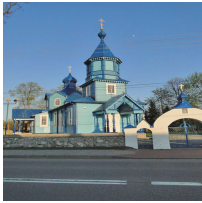

Ю. Гаврилюк

Нарва

НАРВА (Narew) – село Гайнівського повіту Підляського воєводства в Польщі. Знаходиться на лівому березі однойм. річки (притока Вісли) за 19 км від повіт. центру та 34 км від воєвод. центру. Насел. 1436 осіб (2011). Є центром гміни, православ. і греко-католич. парафій. Поселення Н., що виникло на прикордонні Більської, Кам'янец. і Волковис. волостей, отримало розвиток і міські права (1514 – хелмін., 1527 – маґдебур.) завдяки розташуванню на зх. відгалуженні шляху Вільно (нині Вільнюс)–Краків, яким користувалися великий князь Литовський і польс. король Яґайло та його наступники. 1513–95 – у складі Більської землі Підляс. воєводства як великокнязів. (після 1569 – королів.) домен, від кін. 16 – поч. 17 ст. – центр окремого староства. Первісно у Н. мешкали русини, які звели парафіял. церкву Воздвиження Чесного Хреста (1885 перебудована у рос. стилі), згодом відбувся вплив польс. насел. (1528 зведено католич. костел). Після поділів Польщі до 1918 – у складі Рос. імперії (Н. належала до Гроднен. губ.). За переписом 1897, тут проживало 1434 особи, зокрема 601 єврей (41,91 %), 532 українці (37,1 %), 250 поляків (17,43 %). 1934 Н. втратила статус міста. Під час 2-ї світової війни німці вивезли і стратили всіх місц. євреїв. Гміна Н. – одна із найбільших за тер. у складі Підляс. воєводства (пл. 241,5 км²) – охоплює 48 насел. пунктів, де проживає 3,6 тис. осіб, з них бл. 85 % становлять православні (у Н., Торостянці, Лосинці діють парафіял. церкви). Вона розташ. на окраїні укр. етніч. масиву, а місц. насел., яке від 1920-х рр. у Польщі офіційно трактується як білорусів, використовує архаїчну укр. говірку, при цьому певний білорус. вплив помітний лише у пд.-сх. частині на межі з гмінами Заблудів, Михалово і Наровка, в яких проживають вже етнічні білоруси. Річку Н. часто вважають укр. етногр. межею (В. Кубійович та ін.), однак згідно з дослідж. І. Зілинського та В. Ганцова укр. насел. проживає також і на її пн. березі (у Білостоц. пов.).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. D. Michaluk. Z dziejów Narwi i okolic: w 480 rocznicę nadania prawa chełmickiego 1514–1994. Białystok; Narew, 1996;
2. K. Goss. Struktura wyznaniowa mieszkańców byłego województwa białostockiego // Pogranicze: Studia społeczne. T. 10. Białystok, 2001.

Бібліографічний опис:

Нарва / Ю. Гаврилюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-71307>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).